

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Dnr U 2016/75

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i design vid Göteborgs universitet

1. Beslut

Föreskrifter rörande utbildning på forskarnivå respektive tillträde till utbildning på forskarnivå finns i Högskoleförordningen, kap 6 och 7 (SFS 1993:100).

Lokala föreskrifter om utbildning på forskarnivå finns i gemensamma styrdokument för Göteborgs universitet samt i styrdokument för konstnärliga fakulteten.

Denna allmänna studieplan fastställdes av konstnärliga fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet 2016-02-24 (ersätter tidigare dokument från 2012-02-21 med diariern U 2012/106).

Studieplanen gäller fr. o. m. 2016-02-24.

2. Utbildningens innehåll och uppläggning

2.1 Allmänt om utbildningens innehåll

Ämnet design upprättar en dialog mellan praktikbaserade, teoretiska och samhällliga frågor rörande design och designpraktik. Ämnet fokuserar på design som gestaltande praktik med hjälp av för ämnesområdet relevanta metoder och teoribildningar. Utmärkande för designkompetensen är förmågan att i en meningsfull gestaltning sammansmälta en mångfald av olika kunskapsperspektiv.

Syftet med utbildningen på forskarnivå i design är att utbilda med hjälp av för ämnesområdet relevanta metoder både praktiskt och teoretiskt med fokus på att utveckla förmåga att självständigt och kritiskt utöka kunskapsbasen i ämnet med avseende på såväl bredd som djup.

Med inriktningen mot filosofie doktorsgrad läggs stor tonvikt på förmågan att förankra det egna gestaltande arbetet i konstnärligt baserad praktik, teori och metod och att tydligt positionera sig i ett forskningsfält där konst och vetenskap befinner sig i dialog.

2.2 Utbildningens uppläggning

Utbildningen på forskarnivå i design består av för *licentiatexamen* en kursdel om 30–60 högskolepoäng och en uppsatsdel om 60–90 högskolepoäng, totalt 120 högskolepoäng. för *doktorsexamen* en kursdel om 60–90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150–180 högskolepoäng, totalt 240 högskolepoäng.

Utbildningen på forskarnivå inom design sker, förutom i arbete med licentiatuppsats eller doktorsavhandling, bland annat i form av deltagande i organiserade kurser på forskarnivå samt genomförande av individuella litteratur- och mediebaserade kurser; vidare i form av aktivt deltagande i utställningar, seminarier och konferenser samt genomförande av studieresor, egna seminarier och föreläsningar, och arbete med artiklar och konstnärliga produktioner.

Vissa delar av utbildningen kan ske vid utländsk konstnärlig högskola under förutsättning av en överenskommelse mellan högskolorna som garanterar nivån och dessa studiers integration i helheten.

2.3 Kursdel

Det huvudsakliga syftet med kursdelen är att introducera och utveckla det konstnärliga områdets forskningspraxis.

Kurser finns som organiserade ämnesspecifika kurser, fakultets- eller universitetsgemensamma kurser eller som externa doktorandkurser vid andra fakulteter och lärosäten. Kurser finns också som individuella ämnesspecifika kurser.

Deltagande i ämnesspecifika kurser bör omfatta minst 15 högskolepoäng för licentiatexamen och minst 30 högskolepoäng för doktorsexamen.

Obligatoriskt är deltagande i den forskarskola som drivs gemensamt av institutionerna vid den konstnärliga fakulteten där fyra ämnesövergripande baskurser ingår – för licentiatexamen minst 15 högskolepoäng och för doktorsexamen minst 30 högskolepoäng enligt denna tabell:

Fakultetsgemensamma kurser (obligatoriska)		
Baskurs 1	Skrivkurs	7,5 hp
Baskurs 2	Metodkurs	7,5 hp
Baskurs 3	Orientering i fältet konstnärlig forskning	7,5 hp
Baskurs 4	Deltagande i forskarskolans aktiviteter: seminarier, workshop mm.	7,5 hp

2.4 Licentiatuppsats

Licentiatuppsatsen ska visa doktorandens förmåga att identifiera, avgränsa och med relevanta metoder behandla en forskningsuppgift. Licentiatuppsatsen ska även innehålla konstnärligt gestaltande moment som står i dialog med framställningen i övrigt. Uppsatsen kan utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande verk (monografiuppsats) eller som en sammanläggning av artiklar, som doktoranden publicerat eller fått antagna till publicering i vetenskapliga tidskrifter eller samlingsverk eller motsvarande inom det konstnärliga området, med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsuppsats).

Uppsatsen ska inom ett begränsat område utgöra ett självständigt bidrag till forskningen och dokumentera tillfredställande insikter i relevanta krav och kriterier på god forskning. Uppsatsen ska hålla en sådan kvalitet att den kan antas till publicering i en vetenskaplig serie eller forskningstidskrift eller motsvarande inom det konstnärliga området.

I de delar uppsatsen utgörs av konstnärlig framställning ska den motsvara högt ställda konstnärliga krav på nationell nivå och ha relevans för utveckling av forskning inom det konstnärliga området.

I vissa fall kan uppsatsarbetet bedrivas som lagarbete. Detta ska då organiseras så att de enskilda insatserna kan särskiljas och bedömas enligt samma grunder som individuella arbeten.

2.5 Doktorsavhandling

Doktorsavhandlingen ska visa doktorandens förmåga att identifiera, avgränsa och med relevanta metoder behandla en forskningsuppgift. Doktorsavhandlingen ska även innehålla konstnärligt gestaltande moment som står i dialog med framställningen i övrigt.

Avhandlingen kan utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av artiklar, som doktoranden publicerat eller fått antagna till publicering i vetenskapliga tidskrifter eller samlingsverk eller motsvarande inom det konstnärliga området, med en kort sammanfattning av dessa (sammanläggningsavhandling). Licentiatarbete kan ingå som en del i doktorsavhandlingen, antingen i omarbetad eller i oförändrad form.

Doktorsavhandlingen ska utgöra ett självständigt bidrag till forskningen och dokumentera goda insikter i relevanta krav och kriterier på god forskning. Avhandlingen ska hålla en sådan kvalitet att den kan antas till publicering i en vetenskaplig serie eller forskningstidskrift eller motsvarande inom det konstnärliga området. I de delar avhandlingen utgörs av

konstnärlig framställning ska den motsvara högt ställda konstnärliga krav på internationell nivå och ha relevans för utveckling av forskning inom det konstnärliga området.

I vissa fall kan avhandlingsarbetet bedrivas som lagarbete. Detta ska då organiseras så att de enskilda insatserna kan särskiljas och bedömas enligt samma grunder som individuella arbeten.

3. Utbildningens mål

3.1 Allmänna nationella mål för licentiatexamen

De allmänna nationella målen för utbildning på forskarnivå anges i Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning (referensdokument bifogat till denna allmänna studieplan).

3.2 Ämnesspecifika mål för licentiatexamen

Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig licentiatuppsats.

Här ingår uppvisande av ett övergripande kunnande om forskningsområdet design, relevant kunskap inom det egna forskningsfältet samt förmåga att identifiera, formulera och undersöka konstnärliga och/eller vetenskapliga problem och frågeställningar inom designområdet.

Utbildning på forskarnivå i design ska utveckla doktorandens förmåga att gestalta, undersöka, analysera och diskutera design i samhällelig och kulturell kontext samt påvisa kritisk och reflekterande förmåga i relation till forskningsområdet.

Utbildning på forskarnivå i design ska utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang.

Utbildningen ska ge möjlighet till internationella kontakter t.ex. i form av medverkan vid forskningskonferens utomlands eller vistelse vid utländskt lärosäte.

3.3 Fakultetsspecifika mål för licentiatexamen

Doktorand vid konstnärlig fakultet ska efter utbildningen kunna kritiskt bedöma, utvärdera och reflektera över såväl sitt eget som andras skrivande inom kontexten konstnärlig forskning, och kunna upprätta ett självständigt kritiskt och produktivt

förhållningssätt till konstnärliga och vetenskapliga processer inom fältet konstnärlig forskning.

Vidare ska doktoranden kunna visa kunskap om metodologi i allmänhet och om den metoddiskurs som är relevant för doktorandens specifika forskningsområde i synnerhet, samt visa förmåga att diskutera kritiska frågor inom ramen för sin forskningspraktik: metod, forskningsämne, institutionell ram och aktuell debatt inom det aktuella forskningsämnet.

3.4 Allmänna nationella mål för doktorsexamen

De allmänna nationella målen för utbildning på forskarnivå anges i Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning (referensdokument bifogat till denna allmänna studieplan).

3.5 Ämnesspecifika mål för doktorsexamen

Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Här ingår uppvisande av ett brett och djupt kunnande om forskningsområdet design, relevant specialistkunskap inom det egna forskningsfältet samt förmåga att identifiera, formulera och undersöka konstnärliga och/eller vetenskapliga problem och frågeställningar inom designområdet.

Utbildning på forskarnivå i design ska utveckla doktorandens förmåga att gestalta, undersöka, analysera och diskutera design i samhällelig och kulturell kontext samt påvisa kritisk och reflekterande förmåga i relation till forskningsområdet.

Utbildning på forskarnivå i design ska utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang.

Utbildningen ska ge möjlighet till internationella kontakter t.ex. i form av medverkan vid forskningskonferens utomlands eller vistelse vid utländskt lärosäte.

Doktoranden ska tillägna sig kunskap om planering, ledning och genomförande av forskningsprojekt.

3.6 Fakultetsgemensamma mål för doktorsexamen

Doktorand vid konstnärlig fakultet ska efter utbildningen kunna kritiskt bedöma, utvärdera och reflektera över såväl sitt eget

som andras skrivande inom kontexten konstnärlig forskning, och kunna upprätta ett självständigt kritiskt och produktivt förhållningssätt till konstnärliga och vetenskapliga processer inom fältet konstnärlig forskning.

Doktoranden ska även övergripande kunna redogöra för det konstnärliga forskningsfältet och dess historia och kunna redogöra för samspelet och integrationen mellan gestaltande artefakter och text samt kunna övergripande redogöra för olika format för delande och spridning av forskningsresultat och material.

Vidare ska doktoranden kunna visa kunskap om metodologi i allmänhet och om den metoddiskurs som är relevant för doktorandens specifika forskningsområde i synnerhet, samt visa förmåga att diskutera kritiska frågor inom ramen för sin forskningspraktik: metod, forskningsämne, institutionell ram och aktuell debatt inom det aktuella forskningsämnet.

4 Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildningen krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i Högskoleförordningens 7 kapitel.

4.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningens 7 kapitel § 39, den som har:

1. avlagt en examen på avancerad nivå, eller
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Dekanen vid konstnärliga fakulteten får medge undantag från kravet på grundläggande behörighet. För behörighet krävs dock alltid att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att genomgå utbildningen.

4.2 Särskild behörighet

För särskild behörighet i ämnet design krävs:

- minst 120 högskolepoäng (eller motsvarande) inom ämnet, alternativt annat ämne/andra ämnen som bedöms ha relevans för utbildningen på forskarnivå inom ämnet, eller motsvarande kunskaper.
- en dokumenterad studieinriktning som omfattar ämnen inriktade mot relevanta frågeställningar inom ämnet.

- ett godkänt självständigt arbete om minst 30 högskolepoäng (uppsats alternativt flera arbeten som tillsammans motsvarar eller bedöms motsvara 30 högskolepoäng) i ämnet, alternativt annat ämne/andra ämnen som bedöms ha relevans för utbildningen på forskarnivå inom ämnet.
- dokumenterad förmåga att arbeta med gestaltning och kritiskt reflekterande frågeställningar och processer på avancerad nivå.

Särskild behörighet har även den som i annan ordning, inom eller utom landet, förvärvat motsvarande kunskaper.

Dekanen vid konstnärliga fakulteten kan medge undantag från kravet på särskild behörighet för studier på forskarnivå.

4.3 Antagning, urval

Beslut om antagning av studerande till utbildningen på forskarnivå fattas av prefekt efter beredning i forskningsråd eller liknande organ vid institution. Till utbildningen på forskarnivå får endast antas det antal doktorander som kan erbjudas godtagbara villkor ifråga om handledning och studievillkor i övrigt.

Till utbildningen på forskarnivå får vidare endast antas studerande som i enlighet med Högskoleförordningen 7 kap. 36§ bedöms ha studiefinansieringen säkrad under hela utbildningstiden.

Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt punkt 4.1 och 4.2 sker på grundval av inkomna ansökningshandlingar och intervjuer med de sökande som bedöms i första hand kunna komma i fråga för antagning. Kompletterande arbetsprover kan komma att införas. Urvalet bland de behöriga sökande görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Vid prövning av denna förmåga tillämpas följande bedömningsgrunder:

- det i ansökan beskrivna forskningsprojektets genomförbarhet samt relevans och angelägenhetsgrad i förhållande till ämnesbeskrivningen för design.
- förmåga till självständighet och kritiskt tänkande inom ämnesområdet.
- konstnärlig kvalitet och självständighet med erfarenheter på professionell nivå inom ämnet.

5. Examination

Utbildningen på forskarnivå leder fram till doktorsexamen genom framläggande av en doktorsavhandling, alternativt licentiatexamen genom framläggande av en licentiatuppsats.

Avhandlingen (uppsatsen) kan blanda konstnärliga och vetenskapliga moment på flera olika sätt. För den konstnärliga

gestaltningen gäller att doktoranden ska dokumentera sitt konstnärliga praktiska arbete, såväl processer som i konstnärliga verk.

Varje kurs som ingår i utbildningen på forskarnivå ska ha en examinator vid den institution som ger kursen. När prov bedöms ska hänsyn tas till såväl hur djupa doktorandens kunskaper är som till vilken förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys som doktoranden visat.

5.1 Licentiatexamen

För licentiatexamen i ämnet design krävs att doktoranden fullgjort minst 120 högskolepoäng inom utbildningen på forskarnivå, därav minst 30 högskolepoäng i form av godkända kurser samt minst 60 högskolepoäng i form av en licentiatuppsats, som ska innehålla såväl text som konstnärlig gestaltning. Licentiatuppsatsen framläggs och diskuteras vid offentligt seminarium varvid den granskas av en opponent utsedd av ämnesföreträdande institution. Vid bedömning av uppsatsen tas hänsyn till såväl dess innehåll som seminariediskussionen.

5.2 Doktorsexamen

För doktorsexamen krävs att doktoranden fullgjort minst 240 högskolepoäng inom utbildningen på forskarnivå, därav minst 60 högskolepoäng i form av godkända kurser samt minst 150 högskolepoäng i form av en godkänd doktorsavhandling som ska innehålla såväl text som konstnärlig gestaltning. Doktorsavhandlingen ska ha framlagts och försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid bedömning av avhandlingen tas hänsyn till såväl dess innehåll som försvaret.

5.3 Betyg

Doktorsavhandling, licentiatuppsats och kurser bedöms med något av betygen Godkänd eller Underkänd.

5.4 Beteckning

Examen inom utbildningen på forskarnivå ska ges beteckningen filosofie licentiatexamen respektive filosofie doktorsexamen i design vid konstnärlig fakultet. Om särskilda skäl föreligger får examen ges annan beteckning.

6. Övergångsbestämmelser

Doktorander som antagits före 2016-02-24 kan, efter samråd med handledare, hos prefekt begära att få gå över till denna studieplan. Den individuella studieplanen ska då uppdateras.

REFERENSDOKUMENT

Allmänna nationella mål för licentiatexamen

Dessa allmänna nationella mål för utbildning på forskarnivå är hämtade ur Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning.

Kunskap och förståelse För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Allmänna nationella mål för doktorsexamen

Kunskap och förståelse För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.